

بررسی مستندات فضایل اخلاقی غیر مصرح در قرآن (رفق، کیاست، محاسبه نفس، تأنی و قناعت)

عبدالرسول هادیان شیرازی^۱، محمدرضا جاودانه^۲

^۱ هیئت علمی دانشکده علوم قرآنی شیراز

^۲ کارشناسی ارشد تفسیر و علوم قرآن دانشکده علوم قرآنی شیراز

چکیده

از ابتدای خلقت تاکنون یکی از مهم‌ترین مباحثی که انسان با آن سروکار داشته است مباحث اخلاقی بوده است. مباحث اخلاقی در همه ادیان از اهمیت بالایی برخوردار بوده است. دین اسلام نیز به‌عنوان کامل‌ترین دین به مباحث اخلاقی اهمیت ویژه‌ای داده است. برخی از مسائل اخلاقی و موضوع و نام آن‌ها به‌صورت مستقیم در قرآن کریم ذکر شده‌اند اما برخی دیگر به‌صورت صریح نامی از آن‌ها در قرآن نیست و با بررسی آیات می‌توان کلمات هم‌معنی آن‌ها را و یا آیاتی که به‌طور کلی منظور این واژه اخلاقی را می‌رساند یافت. حال مسئله این است که واژه‌های رفق، کیاست، محاسبه نفس، تأنی و قناعت چگونه در قرآن کریم ذکر شده‌اند و آیا نام و نشان و معنایی از آن‌ها در قرآن یافت می‌شود. هدف این پایان‌نامه هم این است که این واژه‌ها را بررسی کند و بنا به اهمیت و ضرورتی که واژه‌های اخلاقی در جامعه دارند آن‌ها را در معرض دید قرار دهد. روش تحقیق کتابخانه‌ای می‌باشد و با استفاده از کتب اخلاقی، کتاب‌های حدیثی و تفسیری موجود به بررسی این واژه‌ها پرداخته خواهد شد. با بررسی دقیق آیات قرآن و پی بردن به لایه‌های زیرین کلام غیرقابل وصف خداوند عظمت و بزرگی این کتاب بیشتر درک می‌شود و می‌بینیم که یک آیه می‌تواند در عین واحد حامل چندین پیام اخلاقی و اجتماعی و... باشد.

واژه‌های کلیدی: فضیلت، رذیلت، رفق، کیاست، محاسبه نفس، تأنی، قناعت

مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه

دوره ۷، شماره ۱، بهار ۱۴۰۰، صفحات ۳۷-۴۸